

Forslag

til

Lov om begravelse og ligbrænding.

Fremsat den 27. februar 1975 af *kirkeministeren*.

Kapitel 1.

Almindelige bestemmelser.

§ 1. Lig skal enten begraves eller brændes.

§ 2. Begravelse skal ske på folkekirkens kirkegårde eller andre af kirkeministeren godkendte begravelsespladser.

Stk. 2. Gravsætning i kirker eller dertil hørende gravkapeller eller krypter kan dog ske, hvor dette hidtil har været særlig hjemlet eller under særlige omstændigheder tillades af kirkeministeren.

§ 3. Ligbrænding skal ske i krematorier, der er godkendt af kirkeministeren.

Stk. 2. Asken skal nedsættes på en af de i § 2, stk. 1, nævnte begravelsespladser eller anbringes på et andet af kirkeministeren godkendt sted. Kirkeministeren kan dog tillade, at der forholdes med asken på anden sømmelig måde, når der foreligger et bestemt udtalt ønske herom fra afdøde.

§ 4. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om begravelse og ligbrænding.

Kapitel 2.

Anmodning om begravelse og ligbrænding.

§ 5. Anmodning om foretagelse af begravelse eller ligbrænding fremsættes over for begravelsesmyndigheden, jfr. § 6.

Stk. 2. Hvis ikke afdødes nærmeste, den eller de personer eller den institution, der hidtil har draget omsorg for afdøde, eller

Kirkemin. 1. kt. j. nr. 0131-4.

andre fremsætter anmodning om foretagelse af begravelse eller ligbrænding, skal sådan anmodning fremsættes af kommunen.

§ 6. Skal liget brændes, er krematoriets bestyrelse begravelsesmyndighed.

Stk. 2. Skal liget begraves, er sognepræsten på begravelsesstedet begravelsesmyndighed. Hvor omstændighederne taler derfor, kan kirkeministeren dog efter indstilling fra menighedsrådet godkende, at der oprettes en særlig begravelsesmyndighed. Er begravelsesvæsenet udskilt fra kirkens bestyrelse, er kirkegårdsbestyrelsen begravelsesmyndighed.

§ 7. Begravelsesmyndigheden afgør på grundlag af den fremsatte anmodning og under iagttagelse af reglerne i § 8 om begravelse eller ligbrænding skal finde sted, og om en præst skal medvirke ved begravelseshandlingen (kirkelig begravelse) eller denne skal foregå uden medvirken af en præst (borgerlig begravelse).

§ 8. Ved afgørelse af, om liget skal begraves eller brændes, skal ønsket, som afdøde har fremsat efter sit fyldte 15. år, efterkommes. Var afdøde ved sin død medlem af en ligbrændingsforening eller lignende sammenlutning, anses dette som udtryk for et ønske om ligbrænding, medmindre det modsatte godtgøres.

Stk. 2. Ved afgørelse af, om begravelseshandlingen skal være kirkelig eller borgerlig, skal ønsket, som afdøde har fremsat efter sit fyldte 15. år, efterkommes. Var afdøde ved sin død medlem af folkekirken eller et tros-

samfund uden for folkekirken, anses dette som udtryk for et ønske om kirkelig begravelse, medmindre det modsatte godtgøres.

Stk. 3. Foreligger der ingen tilkendegivelser fra afdøde med hensyn til de i stk. 1 og 2 nævnte spørgsmål, skal ønsket herom fra den, der fremsætter anmodningen om foretagelse af begravelse eller ligbrænding, efterkommes, medmindre en person, der stod afdøde nærmere, fremsætter et herfra afvigende ønske.

§ 9. Fremsættes der indsigelse mod begravelsesmyndighedens afgørelse af de i § 7 nævnte spørgsmål, og tages indsigelsen ikke til følge, forelægger begravelsesmyndigheden spørgsmålet for skifteretten.

Stk. 2. I tilfælde af uenighed mellem de efterladte om valg af gravsted kan spørgsmålet herom indbringes for skifteretten.

Stk. 3. Skifterettens afgørelser efter stk. 1 og 2 træffes ved kendelse, der ikke kan kæres.

§ 10. Begravelse eller ligbrænding må ikke foretages før afgørelse af de i § 7 nævnte spørgsmål foreligger. Det samme gælder begravelseshandlingen. Kirkeministeren kan dog fastsætte regler, hvorefter bestemmelsen i 2. pkt. kan fraviges, når særlige omstændigheder taler derfor.

Kapitel 3.

Begravelseshandlingen.

§ 11. Ved kirkelig begravelse fastlægges begravelseshandlingens forløb af præsten efter forhandling med den, der ønsker begravelsen eller ligbrændingen foretaget.

Stk. 2. Når en præst i folkekirken medvirker, skal begravelseshandlingen dog foretages i overensstemmelse med folkekirkens jordpåkastelsesritual.

Stk. 3. Når en præst i et trossamfund uden for folkekirken medvirker ved en begravelse på folkekirkens kirkegårde eller fra dens kapeller, skal der ved fastlæggelsen af begravelseshandlingens forløb tillige forhandles med kirkegårdsbestyrelsen.

§ 12. Ved borgerlig begravelse på folkekirkens kirkegårde eller fra dens kapeller fastlægges begravelseshandlingens forløb efter forhandling med kirkegårdsbestyrelsen.

§ 13. Kirkegårdsbestyrelsen kan modsætte sig sådanne led i en påtænkt begravelseshandling, som ville stride imod den sømelighed og orden, der bør iagttages på kirkegårde.

§ 14. Såfremt det er sædvane på stedet, at der foretages klokkeringning ved begravelse, skal en anmodning herom imødekommes såvel ved kirkelig som borgerlig begravelse.

Kapitel 4.

Begravelsespladser.

§ 15. Bestyrelsen for en folkekirkelig kirkegård kan med kirkeministerens tilladelse overlade en del af denne til brug for et trossamfund uden for folkekirken.

§ 16. Kirkeministeren kan tillade anlæg af kommunale begravelsespladser. På sådanne begravelsespladser skal der af kommunen opføres mindst 1 begravelseskapel, og såvel folkekirkens præster som præster i trossamfund uden for folkekirken skal have ret til at foretage begravelse på pladsen.

Stk. 2. Kirkeministeren kan tillade trossamfund uden for folkekirken at anlægge egne begravelsespladser.

Stk. 3. Kirkeministeren kan under ganske særlige omstændigheder tillade anlæggelse af andre begravelsespladser end de i stk. 1 og 2 nævnte.

Stk. 4. Tilladelser efter stk. 2 og 3 kan bl. a. betinges af, at der stilles sikkerhed for begravelsespladsens vedligeholdelse. Sikkerhedens art og størrelse fastsættes af kirkeministeren.

Stk. 5. For de i stk. 1-3 nævnte begravelsespladser fastsættes regler om bestyrelse, tilsyn og benyttelse m. v. i en af kirkeministeren stadfæstet vedtægt eller i særlige tilfælde på anden måde efter kirkeministerens nærmere bestemmelse.

Kapitel 5.

Ikrafttræden m. v.

§ 17. Loven træder i kraft den 1. januar 1976.

Stk. 2. Følgende bestemmelser ophæves:

1) Forordning af 7. november 1682 om begravelser i Danmark og Norge.

F. t. l. om begravelse og ligbrænding.

2) Forordning af 22. februar 1805 for Danmark og Norge, som forbyder nye gravsteders indretning i kirkerne, og foreskriver de vilkår, under hvilke de nuværende ejendomsbegravelser må afbenyttes.

3) Cancellie-Plakat af 5. januar 1811 angående hvorledes der skal forholdes med tekster til kirkemusik og med ligvers.

4) Lov nr. 155 af 30. november 1874 om skifte af dødsbo og fællesbo § 2, 2. pkt.

5) Lov nr. 100 af 19. april 1907 om forskellige forhold vedrørende begravelser.

6) Kgl. anordning nr. 61 af 16. marts 1910 angående adgang for folkekirkens præster til

at yde deres medvirken ved ligfærd, hvor ligbrænding finder sted.

7) Kgl. anordning nr. 75 af 26. marts 1910 angående godkendelse af de fra folkekirken afvigende trossamfunds begravelsesritualer.

8) Lov nr. 162 af 18. april 1950 om ligbrænding.

§ 18. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for disse landsdele, med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget.

Nærværende lovforslag blev fremsat i folketingsåret 1974-75, 1. samling (Folketingstidende 1974-75 sp. 2360 og tillæg A sp. 1873), men nåede ikke at blive færdigbehandlet som følge af udskrivningen af folketingsvalg.

Lovforslaget genfremsættes herved i folketingsårets 2. samling.

Almindelige bemærkninger.

Den 2. maj 1968 nedsatte kirkeministeriet et udvalg med den opgave at overveje spørgsmålet om ændringer i begravelsesloven og ligbrændingsloven, herunder særlig bestemmelserne i førstnævnte lovs § 2 om borgerlig begravelse og i sidstnævnte lovs § 5 om gejstlig medvirken ved begravelser, hvor ligbrænding finder sted, idet disse bestemmelser ikke længere kunne anses for tidssvarende. Endvidere blev det — foranlediget af henvendelser fra justitsministeriet og administrationsrådet — pålagt udvalget at undersøge mulighederne for en ændring af ligbrændingslovens § 3, stk. 2, således at politiet helt kunne fritages for pligten til at påse overholdelsen af betingelserne for ligbrænding. Om de to nævnte love, der er aftrykt som bilag til nærværende lovforslag, henvises for så vidt angår begravelsesloven til Rigsdagstid. 1906-07. Landst. Tid.sp. 31-32, 99-122, 1185-1211, 1268-70, 1676-81; Folket. Tid.sp. 6652-80, 6949-59, 6984-85; till. A. sp. 2931-46; till. B.sp. 1753-64, 3051-52; till. C.sp. 911-16, 1165-70, 1221-22, og for så vidt angår ligbrændingsloven til Rigsdagstid. 1949-50; Landst. Tid.sp. 52, 104, 705, 719; Folket. Tid.sp. 3339, 3366, 3482; till. A. sp. 3503; till. B.sp. 745; till. C.sp. 359, 1325.

I april 1973 afgav udvalget sin betænkning (betænkning nr. 688/1973), hvori udvalget bl. a. under hensyn til, at en videregående revision af bestemmelserne på det heromhandlede retsområde skønnes

påkrævet, enstemmigt går ind for, at begravelsesloven og ligbrændingsloven samt en række bestemmelser i den øvrige lovgivning afløses af en ny lov om begravelse og ligbrænding i overensstemmelse med et i betænkningen indeholdt lovudkast, hvilket udkast ligger til grund for det foreliggende lovforslag.

Udvalget er endvidere gået ind for, at de gældende betingelser for borgerlig begravelse og ligbrænding forenkles og bringes på linie med hinanden, således at det afgørende i begge henseender bliver afdødes ønske, uden at der stilles særlige krav til ønskets form, og således at det overlades til de pårørende at tage bestemmelse, såfremt afdøde ikke direkte eller indirekte har tilkendegivet noget ønske.

Udvalget har ikke fundet anledning til at foreslå, at der fastsættes nærmere bestemmelser om, hvem der kan eller skal fremsætte begæring om begravelse eller ligbrænding, bortset fra en regel om, at det skal påhvile kommunen at fremsætte sådan begæring, såfremt ingen andre gør det. Reglen tilsigter iøvrigt ikke at pålægge kommunerne større økonomiske forpligtelser i denne sammenhæng end hittil.

Begæring om foretagelse af begravelse eller ligbrænding skal efter lovudkastet i alle tilfælde fremsættes overfor den stedlige kirkegårds- eller krematoriebestyrelse, der som begravelsesmyndighed skal påse overholdelsen af de gældende bestemmelser om begravelse og ligbrænding. I det foreliggende lovforslag er begravelsesmyndigheden i overensstemmelse hermed henlagt til krematoriebestyrelsen, når liget skal brændes. Efter ønske bl. a. fra Den danske Præsteforening og Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer er begravelsesmyndigheden, når liget skal begraves, i lovforslaget foreslået henlagt til sognepræsten på begravelsesstedet, medmindre kirkeministeren efter indstilling fra menighedsrådet godkender en anden ordning. Er begravelsesvæsenet

udskilt fra kirkens bestyrelse, jfr. § 7, stk. 3, i bekg. nr. 318 af 26. juni 1970 af lov om kirkers bestyrelse m. m., er kirkegårdsbestyrelsen dog altid begravelsesmyndighed, hvilket således bliver tilfældet i København, Frederiksberg, Gentofte, Århus, Ålborg, Odense, Esbjerg og Randers. Denne nyordning vil medføre, at politiet — og i mange tilfælde også præsterne — fritages for det administrative arbejde, der nu påhviler dem i forbindelse med begravelser og ligbrænding. Også afgørelsen af spørgsmålet om, hvorvidt der skal finde kirkelig eller borgerlig begravelse sted, er ifølge lovudkastet henlagt til begravelsesmyndigheden.

Fremsættes der indsigelse mod begravelsesmyndighedens afgørelse, og begravelsesmyndigheden ikke finder at kunne tage indsigelsen til følge, skal begravelsesmyndigheden forelægge sagen for skifteretten, hvis afgørelse er endelig. Udvalget har ikke fundet, at adgangen til at fremsætte indsigelse bør beholdes en bestemt personkreds.

Herudover indeholder lovudkastet nogle bestemmelser om begravelseshandlingen, hvis forløb såvel ved kirkelige som ved borgerlige begravelser skal fastlægges ved forhandling med den, der har begæret begravelsen eller ligbrændingen foretaget. Ved kirkelige begravelser må præsten dog som den for handlingen ansvarlige træffe den endelige afgørelse, såfremt enighed ikke kan opnås. Som obligatorisk forskrift er alene bibeholdt reglen om, at folkekirkens jordpåkastelsesritual skal følges, når en præst i folkekirken medvirker. Det hidtidige forbud mod jordpåkastelse ved borgerlig begravelse er ikke medtaget i lovudkastet, da udvalget ikke har fundet det tilstrækkeligt motiveret at opretholde dette forbud.

En til ligbrændingslovens § 5 svarende regel om, at det ikke kan pålægges folkekirkens præster at forrette jordpåkastelse eller foretage anden kirkelig handling, hvor ligbrænding finder sted, er ikke medtaget i lovudkastet, da præsters forpligtelse til at medvirke ved ligfærd efter udvalgets opfattelse bør være den samme, hvad enten der skal finde kistebegravelse eller ligbrænding sted.

Bestemmelsen i begravelseslovens § 5, stk. 2, hvorefter medlemmer af et anerkendt trossamfund eller et her i landet bestående kristent trossamfund, som ikke har statens anerkendelse, kan få begravelse forrettet på folkekirkens kirkegårde eller fra dens kapeller af trossamfundets egen præst, foreslås afløst af en bestemmelse, der giver adgang for medlemmer af *alle* trossamfund — anerkendte som ikke-*anerkendte*, kristne som ikke-kristne — til at få deres døde begravet på folkekirkens kirkegårde under medvirken af trossamfundets præster.

De gældende regler om adgangen til at anlægge kirkegårde og begravelsespladser opretholdes ifølge lovudkastet stort set uændrede, dog med den tilføjelse, at bestemmelser om bestyrelse, tilsyn og benyttelse m. v. for alle ikke-folkekirkelige kirkegårde vedkommende skal fastsættes i en af kirkeministeriet stadfæstet vedtægt.

Iøvrigt skal kirkeministeren ifølge udkastet være bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om begravelse og ligbrænding.

Udvalgets lovudkast har været forelagt justitsministeriet, indenrigsministeriet, miljøministeriet, biskopperne, stiftsøvrighederne, de kommunalt bestyrede begravelsesvæsenere, Den danske Præsteforening og Landsforening af Menighedsrådsmedlemmer. Endvidere er der givet de private kirketiendejere og præsterne indenfor de anerkendte trossamfund lejlighed til at ytre sig over udkastet.

Udvalgets lovudkast er foruden på det foran nævnte punkt angående begravelsesmyndigheden fraveget for så vidt angår bestemmelsen i § 12, stk. 2, om tidspunktet for jordpåkastelse, når ligbrænding finder sted, idet man har fundet det naturligt at henføre denne bestemmelse til de administrative forskrifters område. Reglen i udkastet § 13, stk. 1, hvorefter præster i trossamfund uden for folkekirken ved begravelse på folkekirkens kirkegårde eller fra dens kapeller skal anvende folkekirkens ritual eller et af kirkeministeren godkendt ritual, er erstatet af en regel om, at der i sådanne tilfælde skal forhandles med kirkegårdsbestyrelsen om begravelseshandlingens forløb, jfr. lovforslagets § 11, stk. 3. Ordensforskriften i udkastets § 16 er i forbindelse hermed ændret til den i lovforslagets § 13 anførte regel, hvorefter kirkegårdsbestyrelsen kan modsætte sig sådanne led i en påtænkt begravelseshandling, som ville stride imod den sømmelighed og orden, der bør iagttages på kirkegårde. Det er ikke anset for påkrævet, at der herudover stilles krav om anvendelse af et godkendt ritual.

I lovforslagets § 9, stk. 2, er indsat en ny regel, hvorefter spørgsmålet om valg af gravsted i tilfælde af uenighed mellem de efterladte kan indbringes for skifteretten, idet der efter de i praksis gjorte erfaringer skønnes at være behov for at kunne opnå en judicial afgørelse af sådanne tvistigheder.

Herudover er der foruden redaktionelle ændringer af nogle af udkastets bestemmelser foretaget en omredigering af udkastet, således at de generelle regler om begravelse og ligbrænding er anført i lovforslagets kapitel 1.

Lovforslagets gennemførelse vil ikke påføre statskassen udgifter. Derimod indebærer forslaget i administrativ henseende, at søger vedrørende lig-

brænding, herunder søger om godkendelse af indretning af krematorier og kolumbarier, samt om tilladelse til særlig anbringelse eller udspredding af asken af kremerede lig, overføres fra justitsministeriets forretningsområde til kirkeministeriet.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til kapitel 1.

Til § 1.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 1 og gældende ret. Herom henvises til betænkningen side 9-10.

Bestemmelsen medfører ingen ændring i den ordning vedrørende anvendelse af lig bl. a. til videnskabelig brug, som er fastsat i lov nr. 246 af 9. juni 1967 om udtagelse af menneskeligt væv m. v., som ændret ved § 15 i lov nr. 579 af 19. december 1969.

Til § 2.

Til stk. 1.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 2 og gældende ret. Herom henvises til betænkningen side 9-10.

Til stk. 2.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 17 og afløser forordning af 22. februar 1805 for Danmark og Norge, som forbyder nye gravsteders indretning i kirkerne, og foreskriver de vilkår, under hvilke de nuværende ejendomsbegravelser må afbenyttes. Herom henvises til betænkningen side 12 og 29-30.

Til § 3.

Til stk. 1.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 5, stk. 1, og ligbrændingslovens § 1. Herom henvises til betænkningen side 13.

Til stk. 2.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 5, stk. 2, og ligbrændingslovens § 4. Herom henvises til betænkningen side 14-15.

Til § 4.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 18. Der henvises til de i betænkningen side 53-62 indeholdte udkast til bekendtgørelse og cirkulære om begravelse og ligbrænding. Cirkulærets forskrifter om foretagelse af jordpåkastelse i forbindelse med ligbrænding agtes ændret således, at det overlades til præsten at træffe bestemmelse om, at jordpåkastelse kan foretages efter brændingen i tilfælde, hvor omstændighederne efter hans skøn taler derfor, jfr. herved det i de almindelige bemærkninger anførte

om udeladelse af bestemmelsen i lovudkastets § 12, stk. 2. Også på andre punkter vil bestemmelserne i bekendtgørelsen og cirkulæret blive ændret i overensstemmelse med den endelige lov.

Til kapitel 2.

Til § 5.

Bestemmelsen er ny. Der henvises til betænkningen side 36-38.

Til stk. 1.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 6, stk. 1.

Til stk. 2.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 6, stk. 2. Den ændrede formulering skyldes en henstilling herom fra indeenrigsministeriet.

Til § 6.

Bestemmelsen, der er ny, erstatter udkastets § 9. Herom henvises til betænkningen side 37-38 samt de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 7.

Bestemmelsen, der er ny, svarer til udkastets § 10, 1. stk. Der henvises til betænkningen side 38.

Til § 8.

Bestemmelsen er ny. Herom henvises til betænkningen side 30-32.

Til stk. 1.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 7, stk. 1 og stk. 2.

Til stk. 2.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 8, stk. 1 og stk. 2.

Til stk. 3.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 7, stk. 3 og § 8, stk. 3.

Til § 9.

Bestemmelsen er ny. Der henvises til betænkningen side 39-40.

Til stk. 1.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 10, stk. 3, 1. pkt.

Til stk. 2.

Bestemmelsen er ny. Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til stk. 3.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 10, stk. 3, 2. pkt.

Til § 10.

Bestemmelsen, der er ny, svarer til udkastets § 10, stk. 2. Der henvises til de i betænkningen side 53-62 indeholdte udkast til bekendtgørelse og cirkulære.

*Til kapitel 3.**Til § 11.*

Til stk. 1.

Bestemmelsen, der er ny, svarer til udkastets § 11. Herom henvises til betænkningen side 33-34.

Til stk. 2.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 12, 1. stk., og begravelseslovens § 1, 1. pkt. Herom henvises til betænkningen side 19-20 og 33.

Bestemmelsen i udkastets § 12, stk. 2, er som omtalt i de almindelige bemærkninger udeladt af lovforslaget.

Til stk. 3.

Bestemmelsen, der afløser reglerne i begravelseslovens § 5, stk. 2, svarer til udkastets § 13, stk. 1, dog med den ændring, at der ikke stilles krav om anvendelse af et godkendt ritual. Herom henvises til betænkningen side 22-23 og 34 samt til de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 12.

Bestemmelsen, der i forbindelse med forslaget § 8, stk. 2 og 3, afløser reglerne i begravelseslovens §§ 2 og 4, svarer indholdsmæssigt til udkastets § 14. Der henvises til betænkningen side 21-22 og 34-35.

Til § 13.

Bestemmelsen svarer — noget ændret — til udkastets § 16 og gældende ret, jfr. begravelseslovens § 3, stk. 1. Herom henvises til betænkningen side 22, 35, 36 og 40.

Til § 14.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 15 og begravelseslovens § 7. Herom henvises til betænkningen side 23 og 35.

*Til kapitel 4.**Til § 15.*

Bestemmelsen svarer til udkastets § 3 og begravelseslovens § 6, stk. 4, idet dog det i sidstnævnte

bestemmelse stillede krav om betaling for brugen er udeladt. Herom henvises til betænkningen side 13 og 28.

Til § 16.

Til stk. 1.

Bestemmelsens 1. pkt. svarer til udkastets § 4, stk. 1, og begravelseslovens § 6, stk. 1. Herom henvises til betænkningen side 13 og 29. Man har fundet det rigtigt i 2. pkt. at optage en bestemmelse om pligt for kommunen til at opføre mindst 1 begravelseskapel på begravelsespladsen. En tilsvarende forpligtelse består ifølge begravelseslovens § 6, stk. 2. Endvidere indeholder 2. pkt. en bestemmelse, der erstatter udkastets § 13, stk. 2.

Til stk. 2.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 4, stk. 2, og begravelseslovens § 6, stk. 3. Herom henvises til betænkningen side 12 og 28.

Til stk. 3.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 4, stk. 3, og gældende praksis. Herom henvises til betænkningen side 13 og 28-29.

Til stk. 4.

Bestemmelsen, der er ny, svarer til udkastets § 4, stk. 4, og til § 12, stk. 2, i lov nr. 204 af 24. maj 1972 om valgmenigheder. Herom henvises til betænkningen side 28.

Til stk. 5.

Bestemmelsen, der er ny, svarer til udkastets § 4, stk. 5. Herom henvises til betænkningen side 29.

*Til kapitel 5.**Til § 17.*

Med hensyn til spørgsmålet om udeladelse af en til bestemmelsen i ligbrændingslovens § 7 svarende straffebestemmelse henvises til betænkningen side 41.

Til § 18.

Bestemmelsen svarer til udkastets § 20, stk. 2. Efter indholdet af valgmenighedsloven er det anset for uforment at optage en til udkastets § 20, stk. 1, svarende bestemmelse i loven.

Bilag 1.

Lov Nr. 100 af 19. April 1907 om forskellige Forhold vedrørende Begravelser.

§ 1. Ved Begravelser paa Folkekirkens Kirkegaarde, ved hvilke Folkekirkens Præster medvirke, skal Jordspaaastelse foretages overensstemmende med Folkekirkens Ritual. Præsten er ikke pligtig at holde Ligtale, ej heller berettiget hertil imod de nærmestes Ønsker. Ønske disse, at en bestemt af de i Sognet ansatte faste Præster eller en udensofns Præst skal forrette Begravelsen, skal dette tilstedes, naar der ikke derved fragaar den til at forrette Begravelsen berettigede Præst noget af hans lovlige Indtægt.

Efter Begæring af den, som har bestilt Begravelsen, kan den fungerende Præst tillade Lægmænd at tale i Kirken eller i Begravelseskapellet eller ved Graven, naar saadan Begæring er fremkommen, forinden Handlingen begynder.

§ 2. Folkekirkens Medlemmer kunne begravnes paa Folkekirkens Kirkegaarde og fra dens Begravelseskapeller uden Medvirkning af Folkekirkens Præster (borgerlig Begravelse), naar den afdøde ved en i Testamentsform affattet Erklæring, der kan skrives paa ustempelt Papir, har truffet Bestemmelse herom.

For at Erklæringen om at ville begravnes borgerlig kan tages til Følge, udkræves, at den paagældende, da han afgav Erklæringen, var fyldt 15 Aar og ved sin Fornufts fulde Brug. Naar saadan Erklæring afgives af Personer i Alderen mellem 15 og 18 Aar, maa desuden Forældres eller Værgers Samtykke foreligge. For Personers Vedkommende, som ikke ere fyldte 15 Aar, er det tilstrækkeligt, at Forældre eller Værgere begærer borgerlig Begravelse, naar de bestille Begravelsen.

§ 3. Ved borgerlige Begravelser tillades paa Begæring af den, som bestiller Begravelsen, Tale og Sang, Medbringelse af Faner og anden Højtidelighed, dog at intet maa

foretages, som strider imod den Sømmelighed og Orden, der bør iagttages paa Kirkegaarde, og imod det Hensyn, der skyldes Folkekirken. Ved disse Begravelser foretages ikke Jordspaaastelse. Ingen Tale maa holdes eller Sang afsynges imod de nærmestes Ønske.

Ansaret for, at alt foregaar sømmeligt og med Orden, paahviler den, der har bestilt Begravelsen hos Kirkegaardsbestyrelsen.

§ 4. Aftale om borgerlig Begravelse træffes i København og andetsteds, hvor der findes et eget Begravelsesvæsen, med dettes Bestyrelse og ellers med vedkommende Sognepræst, hvilke have at paase, at de Bevisligheder, der maa forelægges, forinden Begravelse kan iværksættes, foreligge, og at saadan Begravelse ikke finder Sted samtidig med en anden Begravelse paa samme Kirkegaard, samt at den ikke ansættes til en Tid og under Omstændigheder, hvorved den kan virke forstyrrende paa Gudstjenestes Afholdelse eller kirkelige Handlingers Foretagelse i Sognekirken.

§ 5. Ved Begravelser paa Folkekirkens Kirkegaarde af Personer, der staa udenfor Folkekirken, finde de ovenfor under §§ 3-4 om borgerlige Begravelser indeholdte Bestemmelser tilsvarende Anvendelse.

Medlemmer af et anerkendt Trossamfund eller et her i Landet bestaaende kristent Trossamfund, der ikke har Statens Anerkendelse, kunne ogsaa faa Begravelse forrettet paa Folkekirkens Kirkegaarde eller fra dens Kapeller af Samfundets Præster. Saafremt det ønskes, at der ved disse Begravelser skal kunne foretages andet, end hvad der i Henshold til Bestemmelsen i § 3 er tilladt ved borgerlige Begravelser, eller at andet Ritual end Folkekirkens Ritual for Jordspaaastelse skal kunne benyttes, kan dette tilstedes, naar Handlingen foregaar efter et af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæ-

senet godkendt Begravelsesritual, der dog intet maa indeholde, som strider imod det Hensyn, der skyldes Folkekirken, ligesom der heller ikke i samme maa være foreskrevet Ceremonier der tilsigte at give Begravelsesstedet en ny Indvielse. De nærmere Regler for Godkendelsen af disse Ritualer fastsættes ved kongelig Anordning.

§ 6. Paa Andragende fra en Kommunalbestyrelse kan der af Ministeriet meddeles Tilladelse til, at der i en Kommune paa dennes Bekostning anlægges kommunale Begravelsespladser med lige Adgang for alle Kommunens Beboere til at blive begravede paa samme og for alle Trossamfunds Præster til at forrette Begravelser der med Benyttelse af deres Trossamfunds Ritual.

Paa saadanne Begravelsespladser skal der af Kommunen opføres mindst eet Begravelseskapel, der paa lige Vilkaar skal kunne overlades til Brug ved alle Begravelser, som foregaa paa Kommunens Begravelsesplads, ligesom det ogsaa skal staa ethvert Trossamfund aabent paa sin Bekostning at opføre egne Kapeller paa denne.

Trossamfund udenfor Folkekirken kunne, naar de ønske det, anlægge egne Kirkegaarde eller Begravelsespladser med iagttagelse af de for Kirkegaardes Anlæg m. v. til enhver Tid foreskrevne Regler.

Ved en af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet stadfæstet Overenskomst mellem Bestyrelsen for et saadant

Trossamfund udenfor Folkekirken og vedkommende Kirkegaardsbestyrelse kan ogsaa, hvor Forholdene tilstede det, en Del af en folkekirkelig Kirkegaard overlades Trossamfundet til særskilt Brug, mod at der herfor ydes en billig Erstatning til vedkommende Kirke eller Begravelsesvæsen.

§ 7. Forsaavidt det er almindelig Skik paa det paagældende Sted, at Kirkens eller Begravelseskapellets Klokker ringe ved Begravelser, skal Begøring herom tages til Følge paa Stedets sædvanlige Vilkaar.

§ 8. Med Hensyn til Dagene og Tiderne, paa hvilke Begravelser kunne foregaa paa Folkekirkens Kirkegaarde, kunne de fornødne Regler gives ved kongelig Anordning, dog at der fremdeles saavel i Købstæderne som paa Landet skal være Adgang til at faa Begravelser forrettede paa Søn- og Helligdage med Undtagelse af første Juledag, første Paaskedag og første Pinsedag.

§ 9. Lov indeholdende nogle Bestemmelser vedrørende Jordfæstelse af 13de Februar 1903 ophæves.

§ 10. Regeringen bemyndiges til ved kongelig Anordning at sætte denne Lov i Kraft paa Færøerne med de Lempelser, som ifølge disse Øers særlige Forhold maatte findes hensigtsmæssige.

Bilag 2.

Lov nr. 162 af 18. april 1950 om ligbrænding.

§ 1. Ligbrænding er på nedennævnte betingelser tilladt i dertil indrettede, af justitsministeren godkendte anstalter (krematorier).

§ 2. Ligbrænding kan finde sted i følgende tilfælde:

1. Når den afdøde har truffet bestemmelse om, at hans lig skal brændes.

Sådan bestemmelse kan træffes enten ved skriftlig eller mundtlig udtalelse af enhver, der er fyldt 15 år og er ved sin fornufts fulde brug. En mundtlig udtalelse om ligbrænding må være afgivet i overværelse af to vidner, medmindre den er afgivet på dødslejet. Drejer det sig om en person under 18 år, må der tillige foreligge samtykke fra indehaveren af forældremyndigheden.

Indsigelse mod rigtigheden af en udtalelse om ligbrænding kan kun gyldigt rejses af den afdødes med ham til hans død samlevende ægtefælle, hans børn over 18 år, forældre eller søskende over 18 år i den nævnte orden. Såfremt sådan indsigelse rejses, afgør politimesteren på den afdødes hjemsted (i København politidirektøren) efter et skøn over samtlige foreliggende omstændigheder, om indsigelsen bør tages til følge. Er en mundtlig udtalelse om ligbrænding afgivet i overværelse af vidner, bør afhøring af disse om fornødent finde sted, inden afgørelsen træffes.

Indsigelse imod rigtigheden af en for notarius publicus oprettet erklæring om ligbrænding kan ikke med gyldighed rejses.

2. Når den afdøde ved sin død var medlem af en af justitsministeren godkendt ligbrændingsforening i henhold til egen indmeldelse eller for børn under 18 år i henhold til indmeldelse af indehaveren af forældremyndigheden.

Er indmeldelsen foretaget af indehaveren af forældremyndigheden, kan ligbrænding dog ikke finde sted, når den afdøde efter sit 15. år har tilkendegivet, at hans lig ikke skal brændes.

3. Når bestemmelse om ligbrænding træffes enten af den afdødes med ham til hans død samlevende ægtefælle eller, hvis han var ugift og under 21 år, eller han ikke var ved sin fornufts fulde brug, af den eller dem, der ved hans død eller hans fyldte 18. år havde forældremyndigheden over ham. Sådan bestemmelse kan dog ikke træffes, hvis den afdøde efter sit 15. år har tilkendegivet, at hans lig ikke skal brændes, eller det vides, at ligbrænding var i strid med afdødes religiøse overbevisning. Den, der træffer bestemmelse om ligbrænding, skal afgive erklæring på tro og love om, at der intet er ham bekendt om, at de nævnte forhold foreligger.

4. Når den afdøde ikke var fast bosat her i landet, og bestemmelse om ligbrænding er truffet på en efter hans hjemlands lovgivning gyldig måde, selvom betingelserne i punkterne 1-3 ikke er opfyldt.

5. Når politimesteren (i København politidirektøren) træffer bestemmelse om, at lig af dødfundne ukendte personer skal brændes, medmindre kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor den pågældende er fundet, ønsker at foranstalte hans begravelse.

6. Når en kirkegårdsbestyrelse træffer bestemmelse om brænding af lig eller ligrester, der opgraves efter fredningstidens udløb, jfr. herved § 24 i lovbekendtgørelse nr. 455 af 23. september 1947 om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde, og der ikke af de efterlevende er erhvervet noget andet gravsted, hvortil overførsel skal finde sted, eller fra den afdøde eller dennes ægtefælle eller børn foreligger et overfor kirkegårdsbestyrelsen tilkendegivet ønske om, at hans ligrester til sin tid skal begraves i fællesgrav.

Stk. 2. I de i stk. 1, nr. 1 og 2, omhandlede tilfælde skal den, der drager omsorg for afdødes bisættelse, også drage omsorg for, at ligbrænding finder sted.

§ 3. Ligbrænding må ikke iværksættes, forinden politiet på det sted, hvor dødsfal-

det er sket, har afgivet skriftlig attest om, at der fra dets side ikke er noget til hinder for ligbrændingen.

Stk. 2. Forinden politiet afgiver sådan attest, skal det påse:

- a. at de i § 2 fastsatte betingelser for foretagelse af ligbrænding er opfyldt.
- b. at der foreligger dødsattest, udstedt af den læge, som har behandlet den afdøde under hans sidste sygdom, hvilken attest må indeholde erklæring fra lægen om, at der efter hans skøn ikke er nogen grund til mistanke om, at døden er forårsaget ved en forbrydelse. Er den afdøde under sin sidste sygdom ikke blevet behandlet af en læge, skal dødsattesten med den nævnte erklæring være udstedt af kredslægen på det sted, hvor dødsfaldet er sket (i København stadslægen). Politiet kan derhos, når det finder anledning dertil, altid kræve, at den nævnte erklæring skal være afgivet af embedslægen.
- c. at dødsfaldet er anmeldt for skifteretten og til ministerialbogen (i de sønderjyske landsdele til personregisteret).

Stk. 3. Justitsministeren kan tillade, at ligbrænding iværksættes uden forelæggelse af den i stk. 1 omhandlede attest fra politiet, hvor betryggende kontrol med de i stk. 2 omhandlede forhold kan tilvejebringes på anden måde.

§ 4. Når ligbrænding har fundet sted, skal asken enten begraves på en kirkegård eller andet af justitsministeren godkendt sted eller hensættes i særligt dertil indrettede, af justitsministeren godkendte rum.

Stk. 2. Justitsministeren eller ifølge dennes bemyndigelse vedkommende politimester (i København politidirektøren) kan dog tillade, at der forholdes med asken på anden sømmelig måde end i stk. 1 foreskrevet, for såvidt der foreligger et bestemt udtalt ønske herom fra den afdøde.

§ 5. Det kan ikke pålægges folkekirkens præster at forrette jordpåkastelse eller foretage anden kirkelig handling, hvor ligbrænding finder sted.

§ 6. Nærmere forskrifter om udførelsen af ligbrænding gives i et af justitsministeren udfærdiget regulativ.

§ 7. Overtrædelse af denne lov eller af de i medfør af loven fastsatte bestemmelser straffes med bøde. Bøderne tilfalder statskassen.

§ 8. Ved denne lovs ikrafttræden ophæves lov nr. 60 af 14. marts 1931 om ligbrænding. De før den 1. juli 1923 i de sønderjyske landsdele gyldigt afgivne erklæringer om ligbrænding bevarer deres gyldighed, selvom de ikke opfylder betingelserne efter denne lov.

§ 9. Regeringen bemyndiges til efter forhandling med det færøske hjemmestyre ved kgl. anordning at sætte denne lov i kraft på Færøerne med de lempelser, som ifølge disse øers særlige forhold måtte findes hensigtsmæssige.